

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM**

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CLASA A IV-A

EDUCAȚIE CIVICĂ

Aprobat prin ordin al ministrului

Nr. 3919/ 20.04.2005

București, 2005

NOTA DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru disciplina *Educație civică*, clasa a IV-a, răspunde cerințelor formulate în textul Legii învățământului, în special în articolele 3 și 4, referitoare la idealul educațional și la finalitățile învățământului.

Demersurile de educare civică propuse prin actuala programă sunt concordante, de asemenea, cu spiritul și cu recomandările cuprinse în:

- Comunicatul final “Coeziune socială și calitate – o provocare pentru educație” adoptat de a patra Conferință a Miniștrilor Europeni ai Educației (București, 18 – 20 iunie 2000);
- Convenția privind drepturile copilului, 1989.

Locul disciplinei *Educația civică* în învățământul primar, la clasele a III-a și a IV-a este justificat de:

- nevoia de a-i iniția pe școlarii mici în practicarea unui comportament civic într-o societate democratică: un comportament activ, liber, responsabil, tolerant, deschis, comunicativ, reflexiv, autoevaluativ;
- necesitatea de alfabetizare civică a școlarilor mici prin familiarizarea acestora cu limbajul, tematizările și activitățile de învățare specifice;
- posibilitatea de a valorifica experiența specifică vârstei prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale asociate celei cognitive, stimularea participării și a comunicării sociale responsabile.

Educația pentru democrație este un proces complex și de lungă durată, iar școlarul mic este implicat în viața socială prin apartenența sa la familie, la grupurile de joc și de învățare, dar și prin relațiile specifice pe care el le poate stabili cu diverse instituții și organizații din comunitatea în care trăiește (de exemplu școala, biserica, primăria, diferite organizații nonguvernamentale etc.). De aceea, procesul de socializare poate și trebuie să înceapă de timpuriu.

Curriculum-ul de față se adresează învățătorilor, autorilor de manuale și elevilor. Lectura integrală a acestuia este absolut necesară înaintea elaborării de către autorii de manuale sau de către învățători a unor unități distincte de învățare sub forma unor capitole și lecții. Informațiile factuale, exemplele, cazurile sau situațiile folosite ca referință pentru activitățile cu elevii pot fi alese în funcție de specificul clasei, al unor elevi, al comunităților locale etc. Curriculum-ul este orientativ în ceea ce privește conținuturile și metodele. Obiectivele sunt mai directive și sunt prezentate sub forma obiectivelor-cadru și a obiectivelor de referință, formulate în raport cu o anumită selecție a activităților de învățare.

Învățătorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. Echilibrul între diferite abordări și soluții trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte.

I. OBIECTIVE CADRU

1. Cunoașterea și utilizarea limbajului din sfera valorilor civice
2. Cunoașterea și respectarea drepturilor copilului, a normelor de comportare în societate
3. Dezvoltarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale
4. Dezvoltarea și manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor și exprimării opiniilor în ceea ce privește activitatea grupurilor din care fac parte

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și utilizarea limbajului din sfera valorilor civice

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:</i>
1.1. să recunoască și să folosească termeni specifici disciplinelor sociale	- desprinderea înțelesului unui cuvânt din context; - observarea și comentarea unor imagini și texte cu conținut civic;
1.2. să-și dezvolte vocabularul, utilizând corect concepte specifice educației civice	- utilizarea de glosare, dicționare, texte, liste de cuvinte pentru desprinderea sensului unor termeni specifici culturi civice; - alcătuirea unor minidicționare de termeni civici;
*1.3. să-și exprime oral sau în scris, în cuvinte proprii, un punct de vedere personal cu privire la comportamentul civic în diferite situații	- realizarea unor scurte povestiri pornind de la o situație dată.

2. Cunoașterea și respectarea drepturilor copilului, a normelor de comportare

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
2.1. să compare situații care privesc drepturi și îndatoriri ale copilului	- elaborarea unui regulament al clasei cu drepturi și îndatoriri;
2.2. să identifice reguli și norme de comportament civic în diferite situații	- simularea ; - discutarea în clasă a unor reguli; - participarea la stabilirea regulilor în cadrul grupurilor din care fac parte elevii; - exersarea unor roluri specifice prin activități pe grupe de lucru.

3. Dezvoltarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
3.1. să identifice locul și rolul persoanelor familiare	- exersarea unor roluri specifice în activitatea unui grup;
3.2. să participe la dezvoltarea climatului afectiv pozitiv în grup	- jocul de rol;
*3.3. să descrie și să compare tipuri de relații și atitudini sociale (colaborare, competiție, solidaritate, toleranță, intoleranță) pornind de la situații concrete	- analiza unor cazuri mediatizate.

4. Dezvoltarea și manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor și exprimării opiniilor personale în ceea ce privește activitatea grupurilor din care fac parte

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
4.1. să compare în termeni simpli informațiile necesare luării unor decizii	- valorificarea informației sociale oferite de mass media;
*4.2. să formuleze și să exprime opinii personale în aprecierea unor situații cu conținut civic	- discutarea unor cazuri reale sau imaginate care solicită decizie și exprimarea opiniilor personale; - imaginarea și participarea la funcționarea unui consiliu local al copiilor.

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

I. Raporturile noastre cu ceilalți oameni.

1. Relații dintre oameni în cadrul grupului:

- de rudenie;
- de prietenie;
- de colaborare și de competiție;
- de autoritate (conducătorul grupului, supunerea, invidia, revolta, admiterea - respingerea din / de către grup).

2. Manifestarea relațiilor dintre oameni în diferite situații:

- situații “normale” (desfășurarea unor activități, obținerea unor drepturi, relații cu diferite autorități);
- situații “limită” (catastrofe, accidente, agresiuni, moartea);
- **probleme personale sau de grup (boală, sărăcia, singurătatea, neîncrederea).*

3. Drepturile copilului.

II. Comunitatea

1. Comunitatea locală (sat, comună, oraș, județ, sector etc.).

2. Poporul.

3. **Națiunea. Comunitatea internațională.*

III. Societate și stat

1. **Organizarea statală a societății. Instituții democratice ale statului român.*

2. Simboluri ale statului român.

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ
la finele învățământului primar

Obiectiv cadru	Standard
1. Cunoașterea și utilizarea limbajului din sfera valorilor civice	S1. Utilizarea corectă a termenilor limbajului specific culturii civice S2. Relatarea în cuvinte proprii a unor fapte, situații, texte, lecturi, imagini vizând comportamentul civic
2. Cunoașterea și respectarea drepturilor copilului, a normelor de comportare în societate	S3. Selectarea dintr-un material dat a unor drepturi și îndatoriri ale copilului S4. Cunoașterea și folosirea unui număr de norme și reguli de comportare în societate în situații variate
3. Dezvoltarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale	S5. Descrierea în manieră concisă și clară a modului de constituire și de funcționare a unui grup din care face parte
4. Dezvoltarea și manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor și exprimării personale în ceea ce privește activitatea grupurilor din care face parte	S6. Identificarea unor situații în care se cere luarea unor decizii personale sau colective S7. Exprimarea unor enunțuri simple pro sau contra luării unor decizii în plan civic